

Zittingsdocument

B9-0312/2023

5.7.2023

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van een verklaring van de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over de oprichting van een onafhankelijk ethisch orgaan van de EU
(2023/2741(RSP))

Manon Aubry, Leila Chaibi
namens de Fractie The Left

**Resolutie van het Europees Parlement over de oprichting van een onafhankelijk ethisch orgaan van de EU
(2023/2741(RSP))**

Het Europees Parlement,

- Gezien zijn resolutie van 16 september 2021 over de versterking van de transparantie en integriteit in de EU-instellingen door de oprichting van een onafhankelijk ethisch orgaan van de EU¹,
 - gezien zijn resolutie van 15 december 2022 over vermoedens van corruptie door Qatar en de bredere noodzaak van transparantie en verantwoordingsplicht in de Europese instellingen²,
 - gezien zijn resolutie van 16 februari 2023 over de oprichting van een onafhankelijk ethisch orgaan van de EU³,
 - gezien zijn resolutie van 16 februari 2023 over de follow-up van het verzoek van het Parlement om maatregelen ter versterking van de integriteit van de Europese instellingen⁴,
 - gezien de politieke richtsnoeren voor de volgende Europese Commissie 2019-2024, die op 16 juli 2019 zijn gepresenteerd door Ursula von der Leyen in haar hoedanigheid van kandidaat voor het ambt van voorzitter van de Europese Commissie,
 - gezien de opdrachtbrief van de voorzitter van de Commissie van 1 december 2019 aan Věra Jourová, voorgedragen vicevoorzitter voor Waarden en Transparantie,
 - gezien de brief van Commissievoorzitter Ursula von der Leyen aan de Raad van 18 maart 2022 met de follow-up door de Commissie van de niet-wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 16 september 2021 over de versterking van de transparantie en integriteit in de EU-instellingen door de oprichting van een onafhankelijk ethisch orgaan van de EU,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 8 juni 2023 getiteld “Voorstel voor een interinstitutioneel ethisch orgaan” (COM(2023)0311),
 - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat de Commissie zich reeds bij het begin van haar mandaat heeft verbonden tot de oprichting van een onafhankelijk ethisch orgaan, zowel in de politieke

¹ PB C 117 van 11.3.2022, blz. 159.

² PB C 177 van 17.5.2023, blz. 109.

³ Aangenomen teksten, P9_TA(2023)0055.

⁴ Aangenomen teksten, P9_TA(2023)0054.

richtsnoeren van de voorzitter als in de opdrachtbrief van commissaris Věra Jourová;

- B. overwegende dat het Parlement in zijn resolutie van 16 september 2021 zijn brede steun heeft uitgesproken voor een voorstel tot oprichting van een sterk en onafhankelijk ethisch orgaan;
 - C. overwegende dat het povere voorstel van de Commissie voor een interinstitutioneel ethisch orgaan is gepubliceerd, terwijl het onderzoek naar de als “Qatargate” bekend staande beschuldigingen van witwaspraktijken, corruptie en deelname aan een criminele organisatie door een aantal EP-leden en een personeelslid, nog steeds loopt;
 - D. overwegende dat de onafhankelijkheid, transparantie en verantwoordingsplicht van overheidsinstellingen en hun verkozen vertegenwoordigers, commissarissen en ambtenaren van het grootste belang zijn om de burgers vertrouwen in te boezemen, wat noodzakelijk is voor de legitieme werking van democratische instellingen;
 - E. overwegende dat de afgelopen maanden gevallen van belangenconflicten, een gebrek aan transparantie en het gebrek aan openbaarmaking van activa en belangen aan het licht zijn gekomen in de Commissie, waaronder de betaalde betrokkenheid van voormalig commissaris Avramopoulos bij de vereniging Fight Impunity en een gebrek aan transparantie met betrekking tot de reizen van commissaris Schinas naar de Golfregio;
 - F. overwegende dat de tekortkomingen van het huidige ethische kader van de EU grotendeels te wijten zijn aan de zelfregulerende aanpak en het gebrek aan de nodige personele en financiële middelen en bevoegdheden om informatie te verifiëren, onderzoeken uit te voeren en sancties voor te stellen en te handhaven; overwegende dat de oprichting van een sterk en onafhankelijk ethisch orgaan van essentieel belang is om het vertrouwen in de Europese instellingen en hun democratische legitimiteit te herstellen;
 - G. overwegende dat de vrije uitoefening van het mandaat van de leden van het Europees Parlement geenszins in de weg staat aan de oprichting van een dergelijk onafhankelijk ethisch orgaan en de daaraan verbonden prerogatieven, met inbegrip van onderzoeks- en sanctiebevoegdheden; overwegende dat geen enkele juridische analyse ooit een belemmering in die zin heeft aangetoond;
 - H. overwegende dat de Europese instellingen door Qatargate genoopt zijn om de tekortkomingen in de strijd tegen corruptie grondig aan te pakken en bredere maatregelen te nemen op het gebied van transparantie, integriteit en verantwoordingsplicht;
1. neemt kennis van het langverwachte voorstel van de Commissie voor een onafhankelijk interinstitutioneel ethisch orgaan (hierna: “het orgaan”);
 2. is uitermate teleurgesteld over het kennelijke gebrek aan ambitie, en dat terwijl het Parlement bijna de volledige zittingsperiode op dit voorstel heeft gewacht en de Europese instellingen het ernstigste omkoopschandaal uit hun geschiedenis meemaken;
 3. betreurt ten zeerste het voorgestelde offtopic mandaat van het orgaan, waardoor het

meer lijkt op een vrijwillige interinstitutionele werkgroep voor de minimale harmonisatie van ethische regels dan op een autoriteit die toeziet op de naleving van ethische regels; betreurt ten eerste de nagenoeg onbestaande bevoegdheden, het gebrek aan onafhankelijkheid en de uiterst ontoereikende personele en financiële middelen die voor het orgaan worden voorgesteld; merkt met name op dat gevallen van corruptie, belangenconflicten en andere inbreuken op de ethische regels niet onderzocht of bestraft kunnen worden door het orgaan;

4. pleit voor een ethisch orgaan dat de structurele belangenconflicten tussen politieke en economische machten binnen de EU-instellingen aanpakt;
5. herinnert aan zijn standpunt dat het orgaan vermoedelijke inbreuken op de ethische regels door huidige of voormalige leden en personeelsleden moet kunnen onderzoeken en openlijk sancties moet kunnen aanbevelen ten aanzien van de verantwoordelijke instellingen, teneinde ervoor te zorgen dat de normen en handhaving voor alle instellingen en andere betrokken partijen consistent zijn;
6. is van mening dat het orgaan niet alleen opgaven van financiële belangen moet kunnen natrekken, maar ook inbreuken op de regels inzake belangenconflicten, draaideurconstructies, de publicatie van informatie en andere gevallen van wangedrag moet kunnen onderzoeken;
7. vindt dat het orgaan inbreuken op de gedragscode van het transparantieregister en onrechtmatige lobbypraktijken moet kunnen onderzoeken;
8. is van mening dat besluiten van het orgaan bindend en afdwingbaar moeten zijn om voor een consistente toepassing van de ethische normen en voorspelbaarheid te zorgen;
9. betreurt het feit dat de Commissie niet heeft voorgesteld de functies van de bestaande organen die verantwoordelijk zijn voor ethiek samen te voegen om volledig doeltreffend te zijn, zoals het Parlement in zijn resolutie van 2021 heeft aanbevolen;
10. herhaalt zijn oproep om het personeel van de instellingen binnen het toepassingsgebied van het voorstel te laten vallen;
11. merkt op dat de Commissie vijf onafhankelijke deskundigen als waarnemers heeft voorgesteld om de leden van het orgaan te adviseren; betreurt het dat zij waarnemers zijn en geen volwaardige leden; herinnert aan zijn voorstel om voormalige rechters van het Hof van Justitie van de Europese Unie, de Europese Rekenkamer en voormalige ombudsmannen van de EU te benoemen, met volledige aanbevelings- en stemrechten;
12. is tegen een op consensus gebaseerde besluitvormingsprocedure van de leden van het orgaan; benadrukt dat dit zou uitmonden in het afstemmen van beslissingen op de laagste ethische normen, met name gezien het feit dat sommige instellingen in kwestie geen gedragscode hebben;
13. betreurt het dat de ontwikkeling van gemeenschappelijke minimumnormen dermate vaag is gedefinieerd dat elke partij nog steeds zeer uiteenlopende praktijken zou hebben, met name wat betreft afkoelingsperioden, het belangrijkste middel tegen draaideurconstructies;

14. neemt er nota van dat elke partij een zelfevaluatie zou uitvoeren van haar interne regels en hun afstemming op de door het orgaan ontwikkelde norm; spreekt zijn afkeuring uit over deze zelfregulerende aanpak, die de kern vormt van het probleem inzake verantwoordingsplicht, integriteit, transparantie en corruptiebestrijding binnen de instellingen;
15. betreurt het dat de ethische regels in elke instelling afhankelijk zullen blijven van de interpretatie door en het ambitieniveau van elke instelling; vreest dat de ethische regels bijgevolg niet zullen worden verbeterd;
16. is bezorgd over de zeer lage voorlopige begroting van het orgaan, die de mogelijke efficiëntie ervan in gevaar brengt; beklemtoont dat de onderhandelingen over het meerjarig financieel kader voor de middellange termijn de gelegenheid moeten bieden om de begroting ervan te verhogen; merkt op dat de voorlopige begroting drie keer lager is dan het bedrag dat de politie in het kader van Qatargate in beslag heeft genomen;
17. herinnert aan zijn standpunt over voldoende personele middelen voor het orgaan; wijst erop dat het voorstel van de Commissie van twee voltijdse werknemers (AST-rang) en één voltijdse werknemer per deelnemende partij (AD-rang) niet volstaat, met name om te waarborgen dat het orgaan in staat is de waarheidsgetrouwheid van de opgaven van financiële belangen en activa te controleren en andere inbreuken op de ethische regels te onderzoeken; is van mening dat deze lage voorlopige begroting bewijst dat de Commissie slechts een forum voor interinstitutioneel overleg voorstelt en geen ethisch orgaan van de EU;
18. herinnert eraan dat het orgaan het recht moet hebben om op eigen initiatief onderzoeken in te stellen en ter plaatse en aan de hand van stukken onderzoeken te verrichten met gebruikmaking van de informatie die het heeft verzameld of van derden heeft ontvangen;
19. is van mening dat de komende herziening van de Verdragen de ideale gelegenheid zou bieden om een bindende verplichting voor alle EU-instellingen, -organen en -agentschappen op te nemen tot oprichting van een dergelijk onafhankelijk ethisch orgaan; merkt op dat deelname vrijwillig is volgens het interinstitutioneel akkoord; vreest dat minder bereidwillige instellingen, agentschappen en organen niet zullen deelnemen;
20. betreurt dat er in het voorstel niet wordt gepleit voor een verbod voor de leden van het Europees Parlement om betaalde nevenfuncties of -activiteiten uit te oefenen, met name als manager of consultant, of als lid of bestuurder van de raad van bestuur of de adviesraad van beursgenoteerde ondernemingen;
21. is van mening dat het Parlement derhalve zijn interne regels inzake ethiek moet blijven verbeteren, uitgaande van de hoogste normen; is tevens van mening dat de leden bij de opgave van hun belangen en bezittingen een voorbeeld moeten nemen aan de beste praktijken in de nationale parlementen; stelt voor dat het raadgevend comité voor het gedrag van de leden een proactieve rol krijgt, met inbegrip van de mogelijkheid om op eigen initiatief op te treden, klachten rechtstreeks te behandelen en, bovenal, te beslissen over sancties;

22. verzoekt de Commissie haar voorstel met spoed dienovereenkomstig te herzien;
23. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.